Půda – hlavní výzvy

EU Soil Mission - Czech Republic

Martin Mistr

Výzkumný ústav meliorací
A ochrany půdy, v.v.i.

Obhospodařovaná zemědělská půda

Využití zemědělské půdy (tis. ha)

	2000	2020	Rozdíl	Změna (%)
Obhospodařovaná zemědělská půda celkem	**3 623,9**	**3 493,6**	**–130,3**	**–3,6**
z toho				
orná půda	2 751,1	2 473,2	–277,9	–10,1
chmelnice	7,0	5,3	–1,6	–23,2
vinice	11,2	16,8	+5,5	+49,3
ovocné sady	22,5	16,4	–6,1	–27,3
trvalé travní porosty	826,3	978,1	+151,8	+18,4

44,3 %

Podíl zemědělské půdy na rozloze ČR

17,9 ha

Průměrný denní úbytek obhospodařované zemědělské půdy

Zornění
70,8 %
*od roku 2000 pokles o **5,1 p. b.***

v subjektech fyzických osob pokles o 9,3 p. b. na **59,2 %**

v subjektech právnických osob pokles o 2,8 p. b. na **75,7 %**

Trvalé travní porosty
28,0 %
*od roku 2000 nárůst o **5,2 p. b.***

v subjektech fyzických osob nárůst o 9,4 p. b. na **39,2 %**

v subjektech právnických osob nárůst o 2,9 p. b. na **23,2 %**

Rozmezí velikostí	Výměra [ha]	Podíl výměry [%]
0-1 [ha]	76606,17	2,17
1-2 [ha]	127589,28	3,61
2-5 [ha]	370653,60	10,48
5-10 [ha]	496932,14	14,05
10-20 [ha]	694930,39	19,65
20-50 [ha]	1057929,06	29,91
50-100 [ha]	537317,44	15,19
100 a více [ha]	175212,30	4,95

Hlavní rizika ohrožení půdy

- Eroze
- Úbytek organické hmoty
- Utužení půdy
- Úbytek půdní biodiverzity
- Kontaminace půdy
- Zábory půdy

Ochrana půdy v ČR – vodní eroze

V ČR přípustná ztráta 9/9/2 t/ha/rok (45 % plochy)

- Zákon o ochraně ZPF
- SZP – DZES 5

- **Zranitelnost orné půdy více jak 50 %**
- Odnos splavenin do toků a nádrží – 3,2 mil. tun ročně (ČVUT)

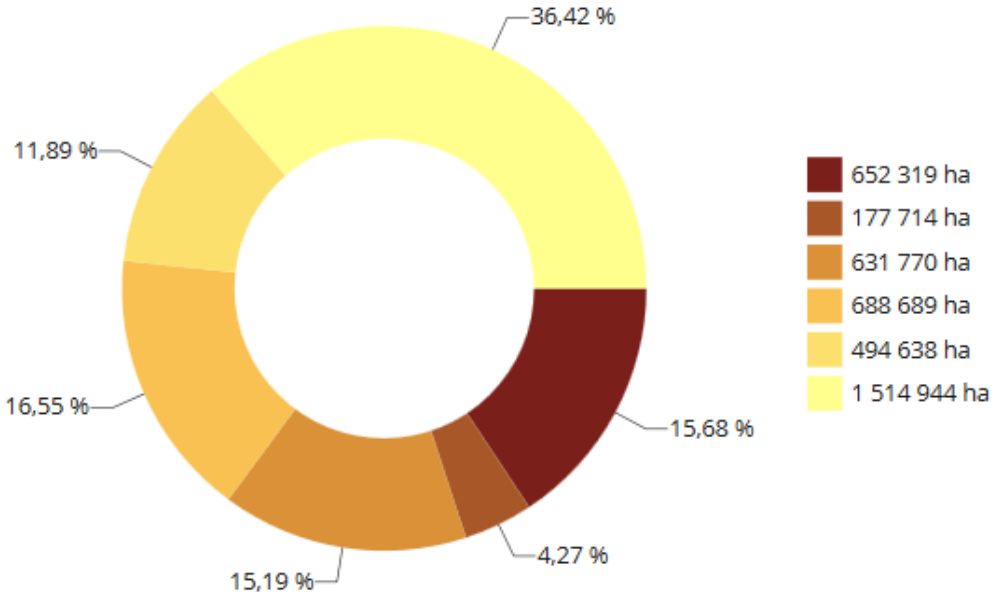

Dlouhodobý průměrný smyv půdy (G)	G [t/ha/rok]	Zastoupení (%)	Výměra (ha)
extrémně ohrožená	více než 10,1	15,68	652 319,46
velmi silně ohrožená	8,1 - 10,0	4,27	177 713,62
silně ohrožená	4,1 - 8,0	15,19	631 769,91
středně ohrožená	2,1 - 4,0	16,55	688 688,97
slabě ohrožená	1,1 - 2,0	11,89	494 637,86
velmi slabě ohrožená	méně než 1,0	36,42	1 514 944,28
celkem		100,00	4 160 074,10

Realita v ČR

Stále dochází k událostem v rozsahu až 100 t/ha

DPZ to dokazuje

Monitoring eroze to dokazuje

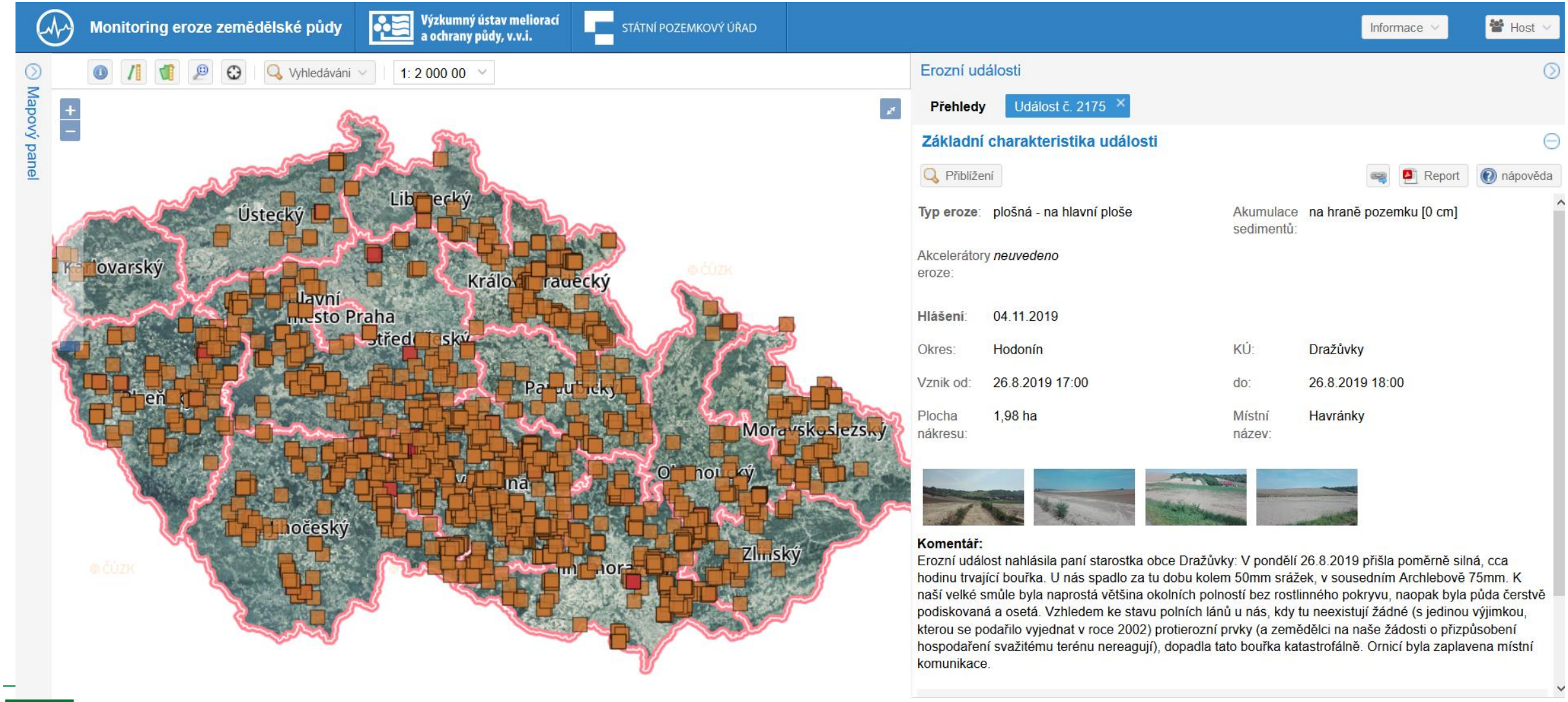

Monitoring eroze

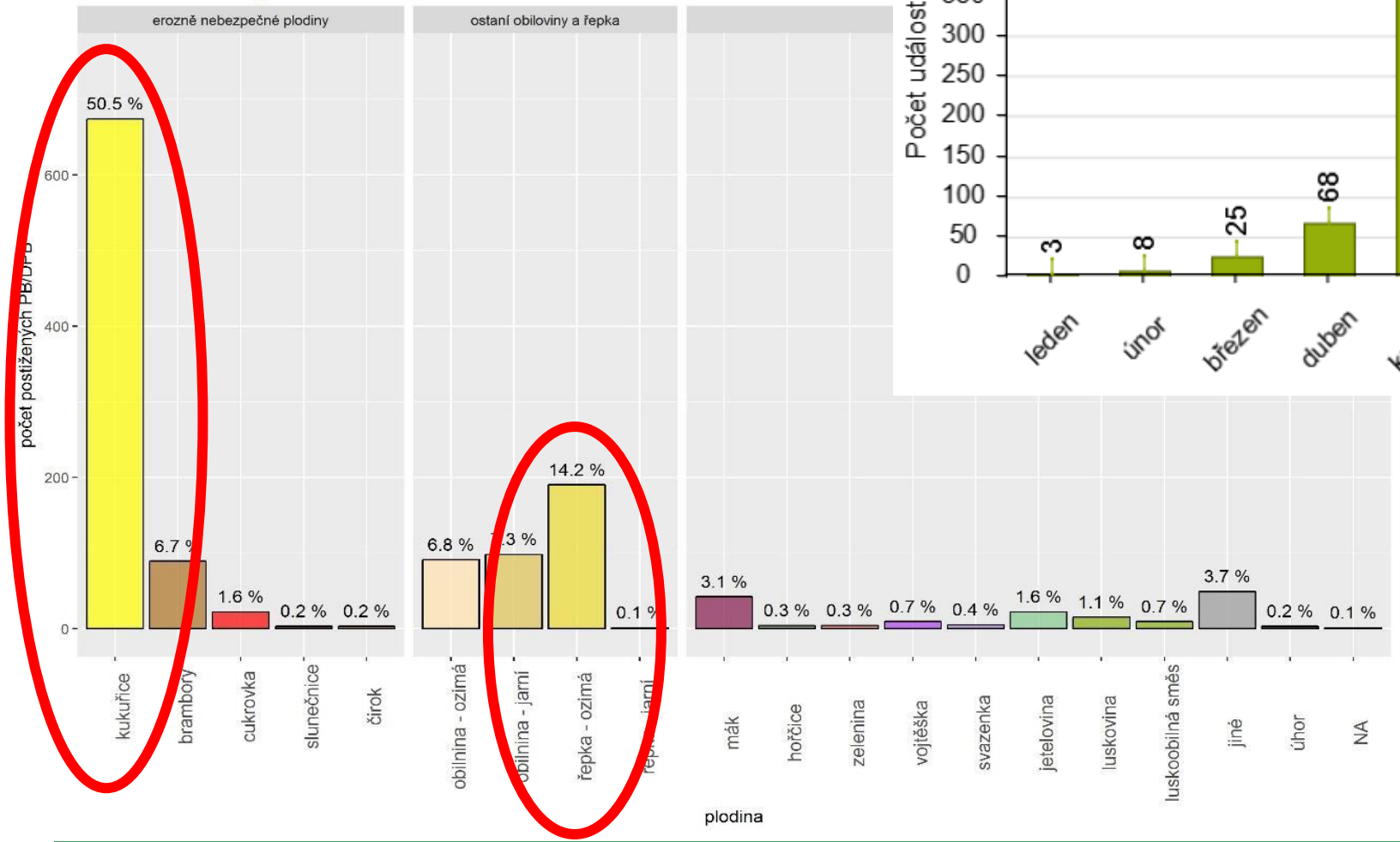

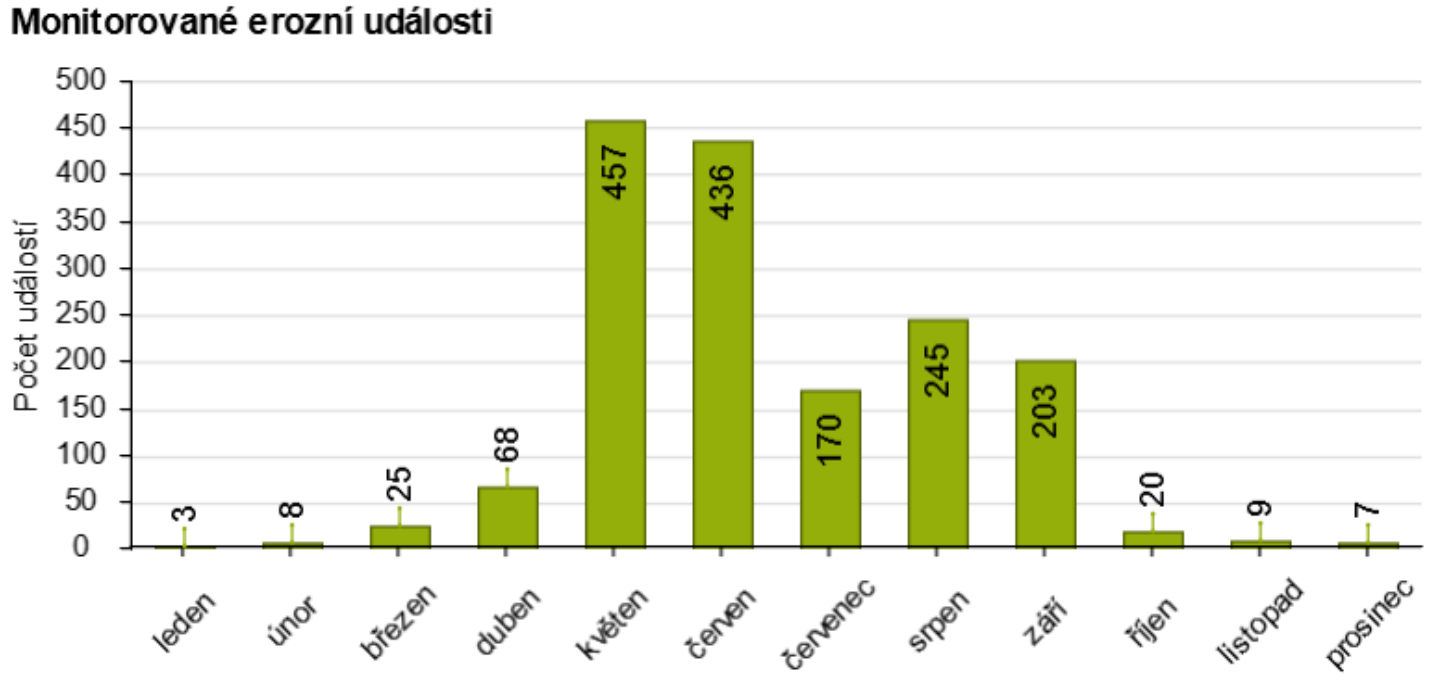

Organická hmota, utužení půdy

Tab. 1: Výměra plodin deklarovaných v jednotných žádostech v roce 2017

id_LPIS	Plodina	deklarovaná plocha [ha]
105	Pšenice ozimá	777 619
261	Řepka ozimá	390 950
433	Kukuřice	305 830
96	Ječmen jarní	225 420
97	Ječmen ozimý	96 520
94	Jetel	75 786
2	Cukrovka	66 372
91	Vojtěška	60 461
104	Pšenice jarní	45 330
100	Oves	41 555
315	Trávy	40 910
69	Hrách	39 598
259	Mák	34 029
110	Tritikale ozimé	30 939
112	Žito ozimé	28 234
431	Jetelotravní směs	25 694
147	Slunečnice	16 257
263	Sója	14 953
422	Směsi s převahou bíl.	14 541
420	Brambory konzumní	13 487

id_LPIS	Plodina	deklarovaná plocha [ha]
252	Hořčice bílá	12 689
40144	Úhor	9 059
430	Brambory průmyslové	6 045
109	Tritikale jarní	5 764
40163	Slunečnice roční	5 461
253	Kmín kořenný	5 240
40118	Vojtěškotravní směs	4 556
423	Ostatní směsky	4 450
260	Řepka jarní	4 263
40287	Trávy na semeno	3 683
40273	Pšenice špalda	3 107
70	Peluška jarní	3 092
12	Svazenka vratičolistá	2 922
421	Brambory sadbové	2 818
44	Ostropestřec mariánský	2 172
40116	Orná bez plodiny	2 155
103	Proso seté	2 046
40128	Směsi bílk. Plodin	2 036

Redukce živočišné výroby
- Snížení ploch pícnin
- Nedostatek organických hnojiv

Nezemědělské využití biomasy
- Spalovny

Tržní osevní postupy
- Kukuřice, řepka, obilniny

Zábor půdy

17,9 ha
Průměrný denní úbytek obhospodařované zemědělské půdy

Relativně nízké ceny pozemků

vysoká poptávka po nemovitostech ve velkých městech

Problémy známe - řešíme

Demonstrační farmy

Podpora MZe

Operační skupiny

SZP

Demonstrační farmy

Téma eroze půdy,
organická hmota,
klimatické změny

Již od roku 2018

20 demofarem

- Polní dny
- Skupinové akce
- konzultace

Operační skupiny

Vysokomýtská SYNKLINÁLA

Ozelenění kolejových řádků

Shrnutí

Nedodržování vhodných osevních postupů - Ekonomika

Absence živočišné výroby, nedostatek organické hmoty v půdě

Změna klimatu

Nevyjasněné vlastnické vztahy (přes 70% rozlohy půd v pronájm

Neochota nájemců investovat (protierozní opatření, organická hmota v půdě, vápnění půd, pěstování strniskových meziplodin, ozelenění krajiny, atd.)

Orientace na dotační tituly, nezájem o know-how a nové technologie

Děkuji za pozornost

Martin Mistr

mistr.martin@vumop.cz

Výzkumný ústav meliorací
A ochrany půdy, v.v.i.